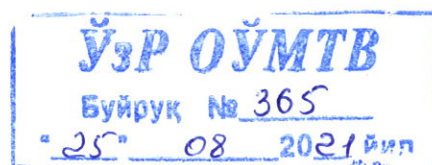

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

**60720700 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл
транспорти) бакалавриат таълим йўналишининг малака талаблари**

Тошкент

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Тошкент давлат транспорт университети.

ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Олий, ўрта махсус ва профессионал таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2021 йил «24» 08 даги 4 - сонли йиғилишида маъқулланган. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2021 йил «25» 08 даги 365 - сонли буйруғи билан тасдиқланган.

ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур Малака талаблари “Олий таълим давлат таълим стандарти. Асосий қоидалар”, “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори”, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рамкасига мувофиқ ишлаб чиқилган ва расмий меъёрий-услубий ҳужжат ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида Малака талабларини расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р	бет
1. 60720700 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти) бакалаврият таълим йўналишининг умумий тавсифи	4
1.1. Қўлланиш соҳаси.....	4
1.1.1. 60720700 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти) таълим йўналиши Малака талабининг қўлланилиши	4
1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари.....	4
1.2. 60720700 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи.....	4
1.2.1. 60720700 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари.....	4
1.2.2. 60720700 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари.....	4
1.2.3. 60720700 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари.....	5
1.2.4. 60720700 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари.....	5
2. 60720700 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар	7
2.1. Умумий компетенциялар.....	7
2.2. Касбий компетенциялар.....	7
Библиографик маълумотлар.....	8
Келишув варағи.....	9

1. 60720700 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти) бакалавриат таълим йўналишининг умумий таснифи

60720700 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрлаш кундузги ва сиртки таълим шаклларида амалга оширилади. Барча таълим шакллари бўйича ўқитиш кредит-модуль тизими асосида ташкил қилинади. Кундузги таълимда бакалавриат дастурининг меъёрий муддати 4 йил.

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. 60720700 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти) таълим йўналиши Малака талабнинг қўлланилиши.

Малака талаби 60720700 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрловчи барча олий таълим ташкилотлари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари:

– мазкур таълим йўналиш бўйича малака талаблари, ўқув режа ва фан дастурларини ишлаб чиқиш ва янгилаш, улар асосида ўқув жараёнини самарали амалга ошириш учун масъул ҳамда ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим ташкилотининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари) ва профессор-ўқитувчилари;

– таълим йўналишининг ўқув режаси ва фан дастурларини ўзлаштирувчи олий таълим ташкилотининг талабалари;

– бакалавриат битирувчиларининг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;

– таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органлари;

– олий таълим ташкилотларини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

– олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли давлат органлари;

– кадрлар буюртмачилари ва иш берувчи ташкилот ва корхоналар;

– олий таълим ташкилотларига ўқишга кираётган абитуриентлар, уларнинг оналари ва бошқа манфаатдор шахслар.

1.2. 60720700 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи.

1.2.1. 60720700 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:

60720700 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти) – Ишлаб чиқариш ва ишлов бериш таълим соҳасига оид йўналиш бўлиб, у темир йўл тизимида қўлланиладиган технологик машиналар, механизмлар ва жиҳозлардан фойдаланиш, уларга техник хизмат кўрсатиш ва уларни таъмирлашнинг самарали жараёнларини таъминлаш, инновацион технологияларни қўллашга йўналтирилган методлар ва воситалар мажмуасини камраб олади.

1.2.2. 60720700 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари:

Технологик машиналар, уларнинг жиҳозлари, уларни таъмирлаш, техник хизмат кўрсатиш технологиялари, технологик машиналарни лойиҳалаш, созлаш ва модернизация қилиш, темир йўл транспорти корхоналарининг технологик жараёнлари.

60720700 – *Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти)* таълим йўналиши бўйича бакалаврият битирувчилари педагогик қайта тайёрлашдан ўтгандан кейин, профессионал таълим муассасаларида таълимнинг ваколатли бошқарув органлари томонидан аниқланадиган умумқасбий ва ихтисослик фанларини ўқитиш бўйича педагогик фаолияти билан шуғулланиш ҳуқуқига эга бўлади. Бакалавриятнинг касб таълими йўналишлари бундан мустасно.

1.2.3. 60720700 – *Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти)* таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари:

- илмий-тадқиқот;
- лойиҳавий-конструкторлик;
- фойдаланиш ва сервис хизмати кўрсатиш;
- ишлаб чиқариш;
- ташкилий-бошқарув.

1.2.4. 60720700 – *Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти)* таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари.

60720700 – *Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти)* таълим йўналиши бўйича Миллий малака рамкасининг 6-малака даражаси ҳамда бакалавр касбий фаолиятларининг соҳалари, объектлари ва турларига мувофиқ бакалаврият битирувчиси қуйидаги касбий вазифаларни бажаришга қодир бўлиши лозим:

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

темир йўл техник хўжаликларидаги технологик машиналар, механизмлар ва жиҳозлардан фойдаланиш ишларини такомиллаштириш бўйича илмий-тадқиқот ишларини амалга оширишда, улардан фойдаланиш ҳамда техник воситаларни, тизимларини, жараёнларини, жиҳозлар ва материалларни стандартлаштириш билан боғлиқ тадбирларда қатнашиш;

темир йўл техник хўжаликларидаги технологик машиналар, механизмлар ва жиҳозлардан фойдаланиш ва уларни таъмирлаш ишлари технологиясини мукаммаллаштириш натижаларини тадқиқ қилишда намунавий методикалар ва техник воситаларини қўллаш олиш;

темир йўл техник хўжаликларидаги технологик машиналар, механизмлар ва жиҳозлардан фойдаланиш ва уларни таъмирлаш соҳасидаги махсус адабиётлар, илмий техникавий маълумотлар, чет элда ва республикамізда эришилаётган фан ва техника соҳасидаги ютуқларни ўрганиш;

илмий тадқиқотларни ўтказиш ва ишланмаларни ишлаб чиқишда қатнашиш;

мавзу (топширик) бўйича илмий техник маълумотларни йиғиш, ишлов бериш, таҳлил этиш ва тизимлаштириш;

темир йўл соҳасидаги илмий-тадқиқот натижалари ва ишланмаларни тадбиқ этишда қатнашиш.

Лойиҳавий-конструкторлик фаолиятида

темир йўл техник хўжаликларидаги технологик машиналар, механизмлар ва жиҳозлардан фойдаланиш ва таъмирлашда қўлланиладиган автоматлаштириш ва механизациялаш техникалари ва жиҳозлари, уларнинг деталлари ва йиғма бирикмаларининг лойиҳасини тизимли ёндашув асосида ишлаб чиқишни такомиллаштириш;

темир йўл транспорти соҳаси бўйича бажарилаётган тажриба-конструкторлик ва амалий ишлар мавзуси бўйича математик, ахборот ва имитацион моделларни ишлаб чиқиш ва уларни тадқиқ қилиш;

темир йўл техник хўжаликларидаги технологик машиналар, механизмлар ва жиҳозлардан таъмирлаш, детал ва узелларини ишлаб чиқариш жараёнларининг лойиҳавий ва дастурий ҳужжатларини ишлаб чиқиш;

темир йўл техник хўжаликларидаги технологик машиналар, механизмлар ва жиҳозлардан қисм ва деталлари параметрлари, уларни иш қобилиятини таҳлил қилиш ва синовларини ўтказиш;

амалиётда ахборот технологияларнинг халқаро ва касбий стандартлари ва ҳисоблаш воситаларини тайёргарлик ихтисослигига мос равишда қўллаш *қобилиятларига эга бўлиши лозим.*

Фойдаланиш ва сервис хизмати кўрсатиш фаолиятида

темир йўл транспорти соҳасидаги технологик машиналари, уларнинг воситалари ва жиҳозларидан фойдаланиш, таъмирлаш ва уларга техник хизмат кўрсатишни ташкил этиш;

темир йўл транспорти соҳасидаги технологик машиналари, уларнинг жиҳозларига техник хизмат кўрсатиш бўйича намунавий технологик жараёнларни ишлаб чиқиш ва уларни қўллаш;

темир йўл транспорти соҳасидаги технологик машиналари, уларнинг воситалари ва жиҳозлари, қисм ва деталларини синаш, уларни диагностикасини бажариш ва камчиликларни бартараф этиш;

темир йўл транспорти соҳасидаги технологик машиналари, уларнинг қисм ва деталларидан фойдаланиш ва уларга техник хизмат кўрсатиш усулларини қўллаш олиш;

темир йўл транспорти соҳасидаги технологик машиналаридан самарали фойдаланиш, уларнинг қисм ва деталларини таъмирлаш ва уларга техник хизмат кўрсатишни ташкил этиш;

темир йўл транспорти соҳасидаги технологик машиналари, ва механизмлари ва жиҳозларини таъмирлашда фойдаланилувчи асбоб-ускуна, жиҳоз ва стендларни амалда қўллаш олиш;

темир йўл транспорти соҳасидаги технологик жараёнларни автоматлаштириш ва механизациялаш тизимларига техник хизмат кўрсатишнинг намунавий усулларини ишлаб чиқиш ва уларни қўллаш *қобилиятларига эга бўлиши керак.*

Ишлаб чиқариш фаолиятида:

намунавий технологик жараёнларни ишлаб чиқиш, қўллаш, уларни автоматлаштириш ва механизациялаштириш;

темир йўл техник хўжаликларидаги технологик машиналар, механизмлар ва жиҳозлардан сошлаш, йиғиш, синаш, фойдаланишга тайёрлаш ва улардан самарали фойдаланиш бўйича ишларни режалаштириш ва уларни бажариш;

технологик машиналар, механизмлар ва жиҳозларни таъмирлаш ва ишлаб чиқариш корхоналарида ишлаб чиқариш хавфсизлигини таъминловчи тизимларини ишлаб чиқиш, улар бўйича намунавий техник хизмат кўрсатишни ташкил этиш;

амалий фаолиятда автоматлаштирилган тизимларнинг инструментал воситалари ва муҳитларини ривожлантириш ҳамда улардан унумли фойдаланиш;

технологик машиналар, механизмлар ва жиҳозларни таъмирлаш ва ишлаб чиқариш корхоналарида қўлланиладиган технологик машиналарга техник хизмат кўрсатишни ташкил этиш;

ишлаб чиқаришда меҳнат хавфсизлиги бўйича мутахассисларга қўйиладиган талабларни ишлаб чиқиш;

касбий этика кодексига риоя қилиш *қобилиятларига эга бўлиши керак.*

Ташкилий-бошқарув фаолиятида:

ишлаб чиқариш фаолияти сифатини бошқариш жараёнларини ишлаб чиқиш ва тадбиқ қилиш;

ишлаб чиқариш жараёнларини амалга ошириш учун зарур бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари ва ресурсларини режалаштириш;

ишлаб чиқариш жараёнларида замонавий ахборот технологияларидан фойдаланиш механизминини ишлаб чиқиш ва унинг мониторингини олиб бориш;

темир йўл техник хўжаликларидаги технологик машиналар, механизмлар ва жиҳозларига оид муаммоларни ечимларни амалиётга тадбиқ этиш;

технологик - механиклар жамоаси ишини ташкил қилиш;

темир йўл техник хўжаликларидаги технологик машиналар, механизмлар ва жиҳозларини модернизациялаш ва таъмирлаш жараёнида ҳар хил фикрларнинг мавжуд бўлганда бошқарув қарорларини қабул қилиш;

бирламчи ишлаб чиқариш звенолари ишларини ташкил қилиш ва уни бошқариш;

технологик - механиклар фаолияти бўйича иш режасини тузиш ва уни бажарилишини назорат қилиш ва амалга оширилган ишлар натижаларини баҳолаш;

ишлаб чиқариш жараёнларининг атроф-муҳит муҳофазаси, ёнғин, техника ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мослигини мониторинг қилиш *қобилиятларига эга бўлиши керак.*

2. 60720700 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (темир йўл транспорти) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар

2.1. Умумий компетенциялар:

- давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий-иқтисодий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиш;

- хорижий тиллардан бирида касбий фаолиятига оид ҳужжатлар ва ишлар моҳиятини тушуниши, табиий илмий фанлар бўйича касбий фаолияти доирасида зарурий билимларга эга бўлиши ҳамда улардан касб фаолиятида фойдалана билиш;

- ахборот технологияларини касбий фаолиятида қўллай билиши, ахборотларни йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усуллари эгаллаган бўлиши, фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиш;

- янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиш;

- соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида тасаввурга эга бўлиш.

2.2. Касбий компетенциялар:

- меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни излаш, таҳлил қилиш ва улардан касбий фаолиятида фойдаланиш кўникмаларига эга бўлиш;

- ташкилий тузилмаларни оптималлаштириш, кадрларни бошқариш стратегиясини қўллаш, тадбирларни режалаштириш ва амалга ошириш кўникмаларига эга бўлиш;

- музокаралар, учрашувлар, ишбилармонлик ёзишмаларини олиб бориш ва онлайн алоқаларни амалга оширишни билиш;

- корпоратив ахборот тизимларини, статистик таҳлил ва ҳисоботларни тайёрлашни, маълумотлар базасини юритишни билиш;

- соҳада бошқарув вазифаларини, ишни ташкил қилиш, ходимлар жамоасига етакчилик қилишни билиш;

- технолог-механик фаолияти бўйича иш режасини тузиш ва уни бажарилишини

назорат қилиш ва амалга оширилган ишлар натижаларини баҳолаш;

- темир йўл техник хўжаликларидаги технологик машиналар, механизмлар ва жиҳозларини таъмирлаш ва хизмат кўрсатишда фойдаланилувчи асбоб-ускуна, жиҳоз ва стендларни амалда қўллаш олиш;

- темир йўл техник хўжаликларидаги технологик машиналар, механизмлар ва жиҳозлар, уларнинг қисм ва деталларини синаш, уларни диагностикасини бажариш ва камчиликларни бартараф этиш;

- ишлаб чиқариш фаолияти сифатини назорат қилиш технологик жараёнларини ишлаб чиқиш ва уларни ишлаб чиқаришга тадбиқ қилиш;

- темир йўл транспорти тизимидаги технологик машиналар, уларнинг қисмлари, узеллари, деталлари ва агрегатларини созлаш, йиғиш, синаш, фойдаланишга тайёрлаш ва улардан самарали фойдаланиш бўйича ишларни режалаштириш ва уларни бажариш;

- темир йўл техник хўжаликларидаги технологик машиналар, механизмлар ва жиҳозлардан фойдаланишни ташкил қилиш, уларга техник хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш бўйича рационал технология ва технологик жараёнларни, жиҳозларни танлаш, намунавий технологик хариталарни ишлаб чиқиш кўникмаларига эга бўлиш;

- темир йўл транспорти тизимидаги таъмирлаш корхоналари фаолиятини ташкил этишда технологик жараёнларни бажариш ва ўзлаштириш, ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг самарали усуллари танлаш ва қўллаш қобилиятига эга бўлиш.

Библиографик маълумотлар

УДК 002: 651. 1/7

Гуруҳ Т 55

ОКС 01.040.01

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, таълим йўналиши, касбий фаолият объекти, касбий фаолият соҳаси, ўқув режаси, фан дастури, бакалаврият, темир йўл транспорти, технологик машиналар, жиҳозлар, машиналарни таъмирлаш ва диагностикаси, узеллар, корхоналар, ўқув жараёни, малака амалиёти, бакалавриятнинг ўқув жараёни, сифатни баҳолаш ва назорати, битирув малакавий иши, давлат аттестацияси, мустақил таълим, ўқув фанлари блоки, олий ўқув муассаси, таълим жараёни, ишлаб чиқариш, ташкилий-бошқарув фаолияти, лойиҳалаш, илмий тадқиқот жараёни.

КЕЛИШУВ ВАРАҒИ

ИШЛАБ ЧИҚИЛДИ:

Тошкент давлат транспорт университети

Ректор О.Абдурахманов

202__ йил «__» _____
М.Ў.

КЕЛИШИЛДИ:

Ўзбекистон Республикаси
Транспорт вазирлиги

Вазир ўринбосари А.Муминов

202__ йил «__» _____
М.Ў.

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим
вазирлиги хузуридаги
Олий таълимни ривожлантириш
тадқиқотлари ва илғор
технологияларни татбиқ этиш маркази

Директор в.б. М.Эсонов

202__ йил «__» _____
М.Ў.

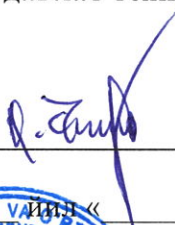
“Ўзбекистон темир йўллари” АЖ
Персонални бошқариш ва кадрларни
тайёрлаш бошқармаси

Бошқарма
бошлиғи А. Хамролиев

202__ йил «__» _____
М.Ў.

И.Каримов номидаги
Тошкент давлат техника университети

Ректор С.Турабджанов

202__ йил «__» _____
М.Ў.